Sysmä
Rimminniemi
ranta-asemakaava-alueen
arkeologinen inventointi
2021

Timo Jussila

MIKROLIITTI Oy
PIENI TEHOKAS TERÄVÄ
ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET
TAIDOLLA VUODESTA 1988

Tilaaja: Alueen maanomistajat

Sisältö

Perustiedot **2**
Kartat **3**
Inventointi **5**
Lähteet **6**
Kuvia **6**

Kansikuva: Rimminniemen pohjoiskärjen eteläpuolelta pohjoiseen – taustalla kallioinen, länteen kurottuva kärki. Tälle alueelle ei osoiteta uutta rakentamista.

Perustiedot

Alue: Sysmän Rimminniemen ranta-asemakaavan alue ja pääpaino kaavamuutoksessa esitetyillä uusilla rakennusalueilla. Alue sijaitsee Päijänteen Kähärinsaaren länsi-lounaisosassa, Sysmän keskustasta n. 10 km länteen.

Tarkoitus: Selvittää sijaitseeko kaavan alueella ja erityisesti kaavamuutoksessa esitetyillä uusilla rakennusalueilla kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi arvioitavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.

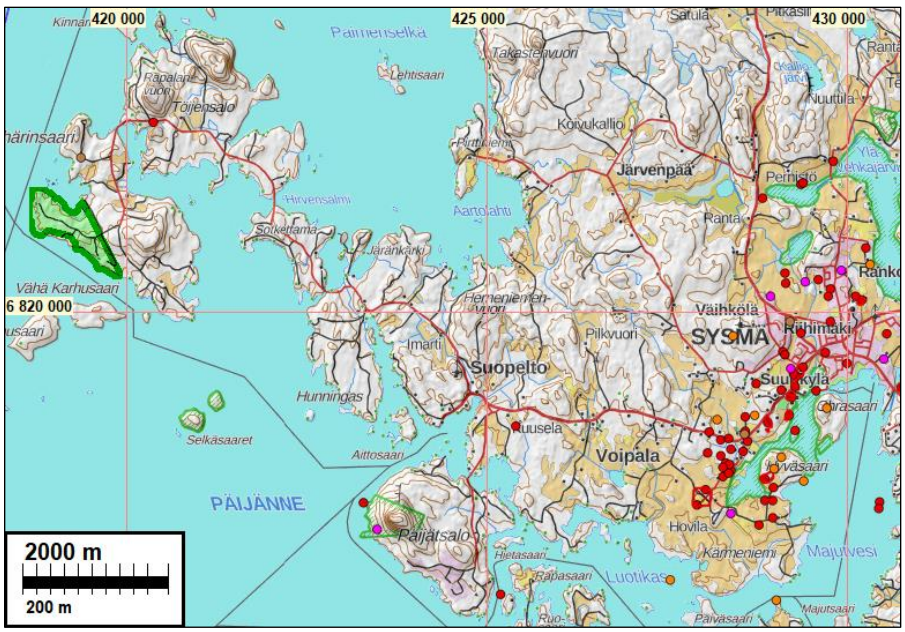
Työaika: Maastotyö 3.6.2021

Tilaaja: Maanomistajat Esko Oksanen, Tapio Turkama ja Kyösti Niemi

Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila.

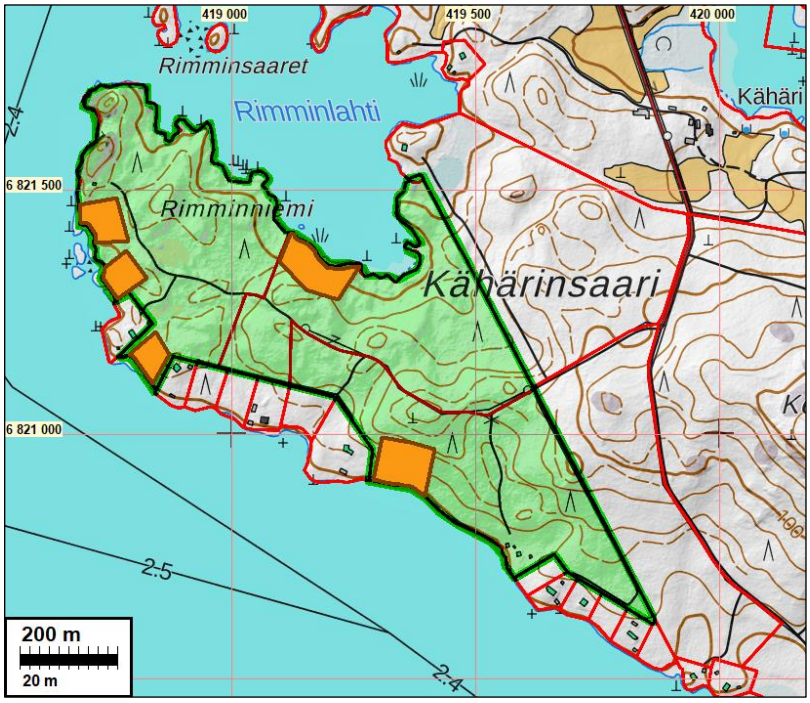
Tulokset Alueelta ja koko saaresta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä. Alueella ei ole ollut historiallisella ajalla vakituista asutusta. Alueella ei havaittu mitään merkkejä kiinteistä muinaisjäännöksistä tai muista arkeologisista, suojeltavaksi katsottavista jäänteistä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta toukokuussa 2021, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 6/2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

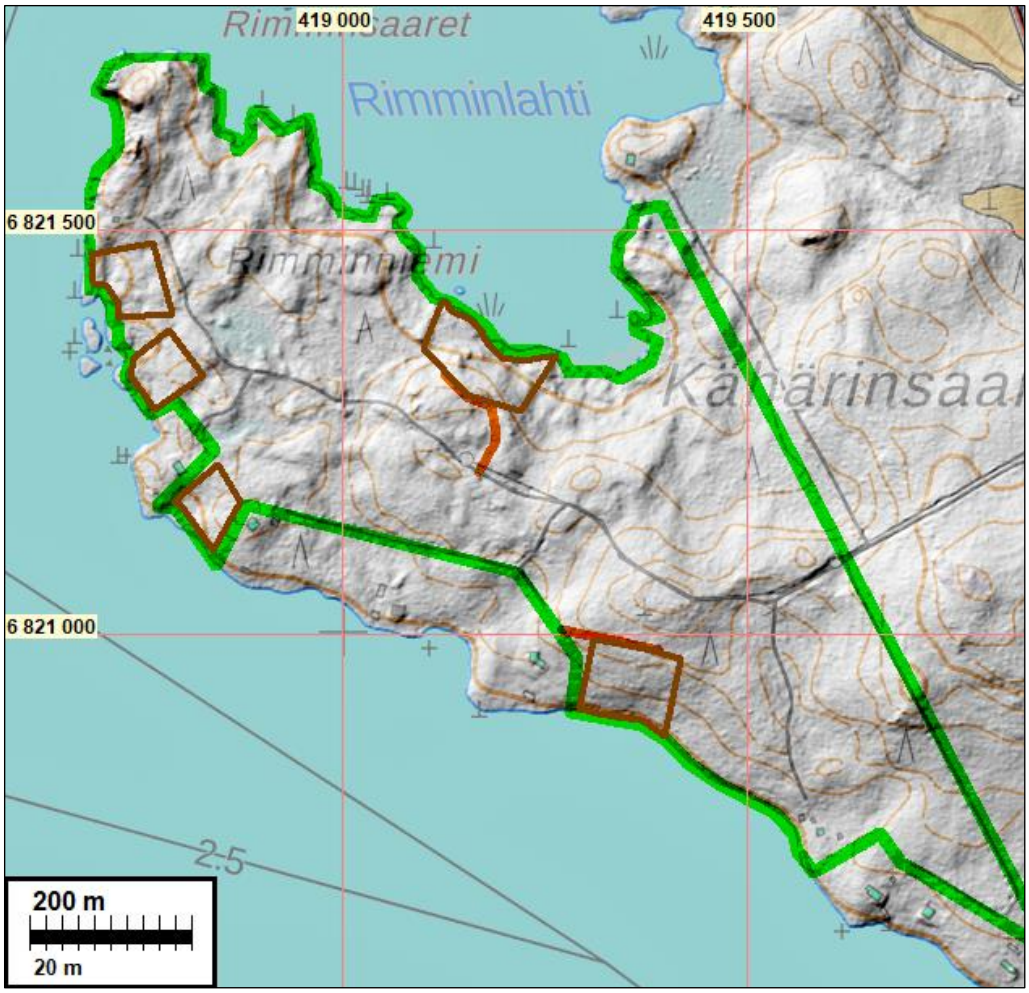

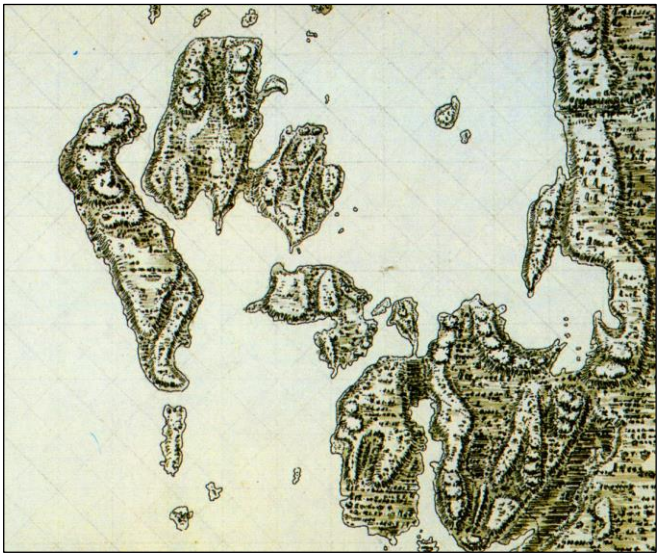
Tutkimusalue vihreällä kartan vasemmassa laidassa. Seudun muinaisjäännökset punaisin palloin

Kartat

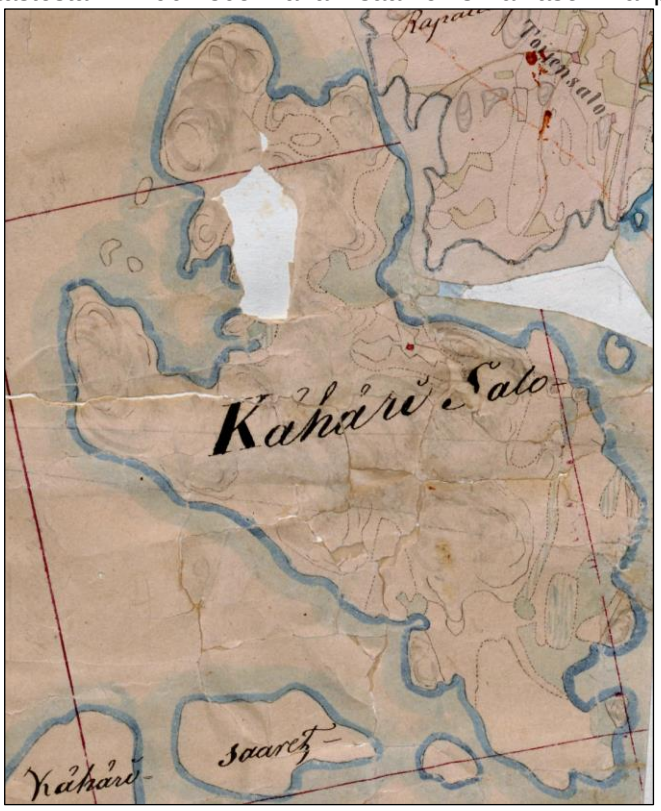

Tutkimusalue eli kaavan alue vihreällä. Uudet RA-alueet ruskealla samoin vielä rakentamaton tontti (pohjoisin tontti länsirannalla). Uudet tiet ruskealla viivalla.

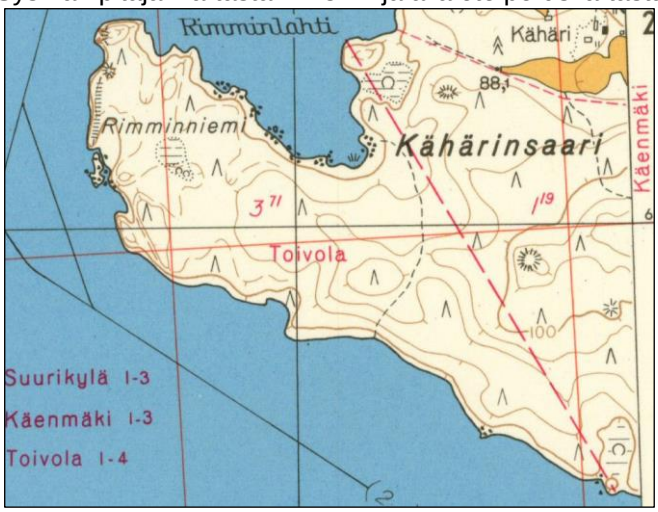

Ote kuninkaankartastosta v. 1796-1805. Kähärinsaari on siinä vasemmanpuoleisin iso saari.

Yllä ote Sysmän pitäjänkartasta v. 1847 ja alla ote peruskartasta v. 1965

Inventointi

Sysmän kunta on laatimassa Päijänteessä sijaitsevaan Kähärinsaareen, Rimminniemeen ranta-asema kaavan muutosta. Kaavatyötä valmistelee Ympäristönsuunnittelu OY Pirkanmaa ja sen toteuttamisesta vastaavat maanomistajat. Kaava-alueella on ennestään kaksi rakennettua mökkitonttia ja yksi rakentamaton. Ranta-asemakaavan muutoksessa alueelle osoitetaan kuusi uutta loma-asuntotonttia neljällä erillisellä RA-alueella. Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo antoi hankkeesta lausunnon, jossa edellytettiin alueella tehtäväksi arkeologinen inventointi. Alueen maanomistajat tilasivat kaava-alueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Timo Jussila teki inventoinnin maastotyön 3.6.2021, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Alueella ei tiettävästi ole aiemmin tehty systemaattista, nykyaikaista arkeologista inventointia, todennäköisesti alueella ei ole arkeologi käynyt lainkaan.

Alue sijoittuu Päijänteen Tehinselän n. 78 m tason ja itäosan korkeimman huipun 95 m korkeustason välille, pääosin alle 90 m tasolle. Alueen maaperä on kivikkoinen ja paikoin erittäin kivikkoinen hiekkamoreeni (alempana hienoaineksisempi). Niemen pohjoiskärki on kallioinen ja pohjoisosassa on paljon alavaa ja kosteaa maastoa.

Muinainen Itämeri sen Ancylusjärvivaiheen alkupuolella n. 8500 eKr. on ulottunut tällä alueella noin 101 m korkeustasolle. Maamme ja maakunnan vanhimmat (vain muutamat tunnetut) asuinpaikat ovat tuon ikäisiä. Vedenlasku oli kuitenkin tuolloin nopeaa ja n. 8200 eKr. Ancylusjärven taso oli tällä alueella Päijänteen tulvan huipun 5000 eKr. 95 m korkeustasolla, mistä vesi laski tuolloin nopeasti n. 92 m tasolle ja sen jälkeen hiljalleen nykyiselle tasolle. Rantasidonnaista esihistoriaa voi siis periaatteessa löytää alueelta kaikkialta n. 81-82 m tason yläpuolelta, varmemmin noin 92-82 m tasoilta.

Alue kuuluu Toivolan kylään (kylänraja on kaava-alueen itäraja) jonka vanhat keskusalueet sijaitsevat kaukana mantereella. Kuninkaankartastossa (1796-1804) alue ja koko saaristo on asutuksesta tyhjä. V, 1847 saareen, alueen koillispuolelle, Käenmäen kylän puolelle on merkitty torppa mutta Kähärinniemen alue on siinä täysin tyhjä ja edelleen asumaton 1962 peruskartalla. Minkäänlaista maankäyttöä ei vanhoille kartoille ole alueelle merkitty. Aluetta mahdollisesti kuvaavia isojakokarttoja ei katsottu tarpeelliseksi etsiä ja tarkastella.

Maanmittauslaitoksen karttapaikan laserkeilausaineistosta laaditussa korkeusmallissa ei alueella erotu mitään mainittavaa, arkeologisesti kiinnostavaa.

Lähin tunnettu muinaisjäännös on koillispuoleisessa Töljänsalon saaressa sijaitseva tervahauta ja lähimmät esihistorialliset muinaisjäännökset sijaitsevat yli 7 km etäisyydellä alueesta.

Kaavamuutoksessa alueelle suunnitellaan neljä uutta RA-aluetta joissa yhteensä kuusi rakennuspaikkaa (tonttia). Lisäksi yksi kaavan tonteista on edelleen rakentamaton (RA-1 /2). Nämä kaikki tarkastettiin maastossa kattavasti silmänvaraisesti. Niillä en havainnut merkkejä muinaisjäännöksestä tai muista arkeologisista, suojeltavaksi arvioitavista jäännöksistä. Näiden alueiden maastot olivat sen laatuisia (hyvin kivikkoisia ja osa matalalla sijaitsevia) että niiltä tuskin on löydettävissä maanalaisia muinaisjäännöksiä. Tein RA-alueille muutamia lapionpistoja kivikkoiseen maastoon mutta mitään aihetta runsaampaan koekuopitukseen en nähnyt. Maanpäällisiä vanhoja kivi- tai maarakenteita en alueella havainnut.

Muuta aluetta tarkastelin pistokokein kuten lapinraunioille otollista niemen kallioista pohjoiskärkeä, mutta en havainnut siellä enkä muuallakaan missään mitään mainittavaa. Havaitsin vain yhdessä maastonkohdassa kivikaudelle (korkeustason mukaan) sopivaa vähäkivisempää hiek-

kamaastoa alueen itäreunamilla, tien laitamilla. Kyseinen alue oli osittain avoimena laikkuina (metsäkoneen jälkiä) ja tuulenkaatoja mutta mitään esihistoriaan viittaavaa en siellä havainnut.

Sysmän Rimminniemen rantakaava-alueella ei siis ole kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

23.6.2021

Timo Jussila

Lähteet

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo, 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS.

Peruskartta 2143 12, 1962 ja 1985. Maanmittauslaitos.

Pitäjänkartta, Sysmä, 1847 (Gabriel Poppius). Maanmittauslaitos.

Kuvia

Etelärannan itäisintä uutta RA-aluetta ylempänä rinteessä ja rannan tuntumassa

Niemen luoteisosan länsirantaa uusien RA-alueiden kohdilla

Rimminlahden rantaa, niemen pohjoisrantaa uuden ra-alueen kohdilla